

Embuild en Buildwise focussen op het klimaatdak

Een klimaatdak is een multifunctioneel dak dat bijdraagt aan klimaatadaptatie en/of klimaatmitigatie. Een dak dat een wezenlijke bijdrage levert aan een beter klimaat, zeg maar. Vaak denkt men daarbij meteen aan groendaken maar men spreekt tegenwoordig ook van gele daken (daken waarop duurzame energie wordt opgewekt), blauwe daken (met vertraagde waterafvoer), rode daken (daken met ruimte voor recreatie) en multifunctionele daken, die een combinatie zijn van enkele kleuren. Maar hoe zorgt men voor een probleemloze realisatie van deze 'nieuwe daken'? Hoe kunnen we de overheden handvaten bieden om op een technisch correcte en theoretisch onderbouwde manier keuzes te maken over hun dakbeleid voor de toekomst? Onder impuls van Embuild Connect en in samenwerking met Embuild Vlaanderen en Buildwise heeft een grote delegatie van het Technisch Comité Dichtingswerken zich intussen al een paar keer gebogen over de uitdagingen, probleempunten en prioritaire thema's van het klimaatdak. Wij hadden een gesprek met voorzitter Yves Biesmans en animatoren Eddy Mahieu en Edwige Noirfalissee van Buildwise over het hoe en waarom van hun aanpak.

Wat het klimaat betreft staat de bouwsector voor heel wat ambitieuze uitdagingen op relatief korte termijn. Zeker wanneer men weet dat men de uitstoot van broeikasgasen in de EU tegen 2030 met 55% wil verminderen ten opzichte van het niveau van 1990 en dat Europa ook de ambitie heeft om tegen 2050 klimaatneutraal te zijn.

“De insteek van het verhaal is er inderdaad gekomen met de doelstellingen die we moeten halen tegen 2030 en 2050 en ‘het dak’ kan op dat vlak vanzelfsprekend niet achterwege blijven.”, licht Yves Biesmans, voorzitter Embuild BE-VAD-ABEE, toe.

“In plaats van af te wachten en te zien wat er op ons afkomt hebben wij besloten om zelf die handschoen op te nemen en te gaan zien hoe wij als sector waarlijk mee vorm kunnen geven aan dit verhaal en hoe wij ons steentje kunnen bijdragen aan het behalen van de doelstellingen. Iedereen doet al wel iets uit goodwill en op eigen initiatief, maar niet gecoördineerd en ook niet altijd even wetenschappe-

lijk onderbouwd. En er circuleerden ook best wat misverstanden in de wereld met betrekking tot duurzaamheid en circulariteit. Vandaar dat Embuild en Buildwise de handen in elkaar hebben geslagen om hier toch een kader rond te creëren, zodanig dat diegenen die ermee aan de slag moeten, de regelgevende overheden... toch ergens een houvast hebben die technisch en wetenschappelijk onderbouwd is.”

Zo heb ik ergens gelezen dat men van plan is om in één van onze steden de verplichting op te leggen om nieuwe platte daken te voorzien van een witte/lichtkleurige dakbedekking. De verplichting van witte roofing is opgenomen in de nieuwe bouwcode van de stad en zal gelden voor zowel nieuwbouw als grondige renovaties, op voorwaarde dat een groendak uitgesloten is. De maatregel zou van kracht worden zodra de gemeenteraad zijn goedkeuring heeft gegeven, waarschijnlijk in het voorjaar van 2024, maar is die verplichting niet wat kort door de bocht?

“Dat is inderdaad een mooi voorbeeld. Als je dan gaat na-vragen waarom die keuze werd gemaakt, dan kan daar niet echt een sluitend antwoord op worden gegeven. Dat is volgens mij eerder een beslissing die ze hebben genomen onder het motto: baat het niet, dan schaadt het niet en alle kleine beetje helpen. Het zal wel zijn invloed hebben op het hitte-eiland effect in de stad, maar dan eerder beperkt dus dat mag niet overdreven worden. Wat wij met het klimaatdak nastreven heeft een veel breder draagvlak en wil ook nog heel wat andere factoren in kaart brengen. Wij willen beleidsmakers en besluitnemers duidelijk maken waar ze rekening mee moeten houden, wat de eventuele consequenties zijn en hen de middelen geven om objectief en zonder commerciële belangen een keuze te maken en wat ze daar dan mogen van verwachten.”

En zo zijn jullie dan samen rond de tafel gaan zitten om daar werk van te maken...ging dat vlot?

“In de zomer van vorig jaar werden al de eerste stappen gezet, maar bon, het duurt toch altijd even eer dat je iedereen samen aan tafel hebt.”, geeft dhr. Biesmans toe. “Niemand

was ertegen en iedereen beseftte wel dat er iets gecoördineerd moest gebeuren, dus we hebben niemand zijn arm moeten omwringen om hem/haar mee te krijgen in het verhaal. Maar we hebben wel de mensen moeten enthousiasmeren, laat dat ook heel duidelijk zijn.

Maar we hebben direct ook iedereen meegekregen in het verhaal. Zowel het Embuild verhaal, dus laten we zeggen, het politiekere verhaal, als het technische verhaal, zijnde vanuit Buildwise. Dat was op zich niet zo heel moeilijk aangezien het Technisch Comité Buildwise en Embuild BE-VAD-ABEE al jarenlang heel nauw samenwerken. Daardoor lopen de agenda's ook gelijk en is er geen belangenconflict, als ik dat zo mag stellen. Buildwise levert niet alleen inspanningen op technisch-wetenschappelijke vlak, maar kan alles ook sectorbreed onderbouwen zodat niemand zich benadeeld voelt en iedereen erbij betrokken wordt."

Edwige Noirfalisse: "Het is ook interessant om weten dat zowel het opstellen van het werkprogramma binnen het Technisch Comité als het nieuwe initiatief vanuit Embuild op dit plak onafhankelijk van elkaar maar quasi tegelijkertijd van start zijn gegaan. Maar de acties matchen perfect en tonen ook aan dat ze nodig zijn en conform de behoeftes van de sector."

Maar onze sector is op dit vlak toch niet aan zijn proefstuk toe? "Nee, absoluut niet, in onze sector - de platdaksector - gebeurt er al zeer veel op dit gebied. Ook de fabrikanten, die zijn bezig met recyclage en het hergebruik van materialen. Er worden investeringen gedaan van 20 miljoen, 30 miljoen, dat zijn allemaal forse zaken en bedragen. Verdelers, distributeurs, iedereen is ermee bezig. Zo hebben wij zelf bijvoorbeeld profielen ontworpen om losliggend een dak volledig circulair te kunnen gaan maken. Dus er is al heel veel initiatief op dit vlak, maar dat moet nu allemaal een plaats vinden en ook een prioriteit krijgen. En dat is wat we hier tot nu toe gedaan hebben. Dat is die prioriteit bepalen. Van, kijk, wat gaan we nu eerst gaan doen? Want dit verhaal is volgend jaar niet af natuurlijk."

Hoe zijn jullie dan exact tewerk gegaan?

Eddy Mahieu, animator Buildwise: "We zijn van start gegaan met workshops met de leden van het technisch comité en dat is - wat Yves terecht zegt - juist het grote voordeel dat we hebben. We hebben namelijk een technisch comité waarin iedereen vertegenwoordigd zit: van federaties van isolatiefabrikanten, over federaties van dakafdichtingen tot experts zoals mensen van Bureau Bouwtechniek, die van bij aanvang nauw betrokken waren bij dit project. Maar verder ook architecten en aannemers uiteraard, want dat

is natuurlijk nog wel het belangrijkste. We hebben een eerste workshop gehad in september vorig jaar waar we gekeken hebben wat de struikelblokken zouden kunnen zijn, uitgaand van onze doelstellingen en onze engagementsverklaring. Waar lopen we tegenaan om dat te kunnen realiseren wat we willen realiseren? En daar hebben we dan 33 technische struikelblokken vastgelegd. Tijdens een tweede workshop in november, hebben we dan aan de hand van een verbeterbord dat vanuit de Lean-filosofie komt (de Lean filosofie is een managementaanpak die erop gericht is om meer waarde voor klanten te creëren met minder middelen - .n.v.d.r.) daar een zestal prioritaire uit gehaald. Dus we hebben gekeken welk van die 33 de meeste impact hebben als we die oplossen. En wat heeft dit voor gevolgen voor de inspanningen die we moeten leveren?"

Het is dus de bedoeling dat jullie nu die problemen gaan analyseren en zien hoe die kunnen worden opgelost en die informatie dan verspreiden?

"Jaja, dat is de bedoeling. We kunnen ze natuurlijk niet alle 33 tegelijk oplossen. Vandaar die prioriteitsbepaling. Daar hebben we er zes uit gehaald vorige keer. Maar zes is nog veel om gelijktijdig aan te werken, dus tijdens een derde en voorlopig laatste workshop in december hebben we er daar nog eens twee uit gefilterd waarmee we begin 2024 dan aan de slag zullen gaan. En dan zijn we in een tweede fase ook gaan kijken wat daar allemaal voor nodig is. Dat kan een workshop zijn en dan wil ik weten, wie moet er in die workshop zitten? Wie hebben we daarvoor allemaal nodig? Dat kan zijn dat we nog onderzoek moeten doen. Dan moeten we een onderzoeksprogramma of een onderzoeksvraag gaan indienen om dat te gaan onderzoeken. Maar het kan ook zijn dat er nog een nieuwe publicatie moet komen of dat we misschien al genoeg informatie hebben. Maar het is in elk geval niet iets dat morgen klaar gaat zijn."

"Dat is een 'ongoing' project met als primair doel onze steen bij te dragen aan de doelstellingen die we als maatschappij hebben gelegd: CO₂-reductie van 50% tegen 2030 en klimaatneutraal tegen 2050. Dat gaan we morgen ook niet halen.", vult Yves Biesmans aan.

Ik had nochtans vernomen dat het de bedoeling was om tijdens het bouwforum op 23 februari toch al iets in de markt te lanceren rond het klimaatdak?

"Toch wel, het protocol.", bevestigt de voorzitter. "Het protocol is opgebouwd rond een aantal uitgangspunten. Ik ga het protocol hier nu nog niet helemaal uit de doeken kunnen doen, want het is nog niet helemaal rond, maar het zal opgebouwd zijn rond drie uitgangspunten. Om te beginnen: technische duurzaamheid. Het meest duurzame

circulaire dak is een dak dat technisch goed gemaakt is, dat je maar één keer moet maken in plaats van twee keer. Dat klinkt simpel, maar dat is het belangrijkste uitgangspunt. Dan hebben we het aspect multifunctionaliteit. Wij maken een dak, maar niet alleen om een gebouw af te dichtten, maar ook om dienst te doen als gebruiksdak, leefdak, energiedak, parkeerdak, enz. En het derde uitgangspunt is circulariteit. Dus daarrond is alles opgebouwd en hebben wij in dat protocol ambities uitgesproken.”

En de mensen die zich engageren in dat verhaal, die gaan dat protocol ondertekenen en daar naartoe werken. Met dan de middelen die jullie in de loop van de volgende maanden en jaren verder gaan ontwikkelen...

“Pas op, het is niet dat er nog geen middelen zijn.”, verbetert Edwige Noirfalisie. “We hebben een hele basis van technische kennis die beschikbaar is. Heel veel documenten rond groendaken, rond parkeerdaken en dergelijke meer. En natuurlijk de TV 280, het belangrijkste van allemaal. Die bestaan al. Maar er zijn een aantal zaken, puzzelstukken die nog ontbreken. Dat zijn dan in deze context die 33 die we opgesomd hebben en die we nog willen wegwerken. om het verhaal compleet te maken. We willen vermijden dat er iemand zegt, een beleidsmaker of een aannemer, een fabrikant: ik wil dat allemaal wel doen, dat engagement, maar ik kan dat niet doen, want er ontbreekt iets. En dat proberen we weg te werken. Stap per stap.”

Yves Biesmans: “En als je dat protocol ondertekent, dan is dat natuurlijk geen huwelijkscontract maar een engage-

ment, een intentieverklaring. Het is onze betrachting om daar de grote bouwheren mee te overtuigen. Stel je voor dat het Vlaams departement wonen dit zou ondertekenen bijvoorbeeld, dan zouden zij hun ambtenaren kunnen duidelijk maken dat ze zich hebben geëngageerd om te kiezen voor technisch betrouwbare daken, die ook nog eens circulair en multifunctioneel moeten zijn. Dat wil zeggen dat zij ook moeten nadenken en opdracht moeten geven aan hun ontwerpers, om hun daken dienovereenkomstig te ontwerpen. Zij kunnen zich daarvoor dan beroepen op literatuur en op studie, op onderzoek, die voorzien wordt vanuit Buildwise.”

Wordt er finaal ook gewerkt naar een soort document dat uitgegeven gaat worden?

Eddy Mahieu: “Het protocol is een document. Het is een geschreven document waar alles in staat. En de technische kennis, die wordt gebundeld, dus sowieso is alles op onze Buildwise website beschikbaar. Het is altijd belangrijk dat je één source document hebt, één plaats waar alles staat. Maar er gaat ook een speciale website rond het klimaatdak gecreëerd worden en daar gaan dan uiteraard links worden gelegd naar alles wat echt relevant is voor dat klimaatdak.”

Dus jullie gaan eind februari dit concept en dit protocol bekendmaken en trachten zoveel mogelijk mensen er warm voor te maken. Op wie mikken jullie dan vooral?

“Vooral de ontwerpers en de bouwheren natuurlijk, we willen hen zover krijgen dat zij de industrie en de sector naar voren trekken. Als de voorschriften dusdanig worden dat elk dak multifunctioneel zou moeten zijn tegen een bepaalde periode, dan moeten wij als industrie daarop kunnen inspelen. En dan moeten ook onze fabrikanten eveneens klaarstaan met gepaste antwoorden, willen ze relevant blijven. En vandaar ook de beleidsmakers. Als zij iets opleggen, dan moet het gebeuren. Anders gaat er altijd een discussie over de meerprijs.”, aldus Eddy.

Yves: “Meerprijs? Niet noodzakelijk. Dat zal ook een beetje de opdracht zijn. Tegenwoordig is een dak vaak nog een zwarte ruimte bovenaan op een gebouw waar niemand iets mee doet. Wat is de kostprijs daarvan? Dat is verloren. Je kan er beter een leefruimte van maken, er biodiversiteit op creëren, noem maar op. Dan heb je een grote meerwaarde voor hetzelfde geld. En ook het engagement zelf, het ondertekenen van het protocol kan een meerwaarde bieden. Op de website gaat ook duidelijk zichtbaar zijn wie dat allemaal geeft ondertekend en dat is voor sommigen misschien een handig instrument. Stel je voor dat een Amerikaans bedrijf dat hier actief is moet voldoen aan de nieuwe

CSRD-rapportage en moet aantonen welke ‘groene’ acties er worden ondernomen, dan zou hun engagement voor het klimaatdak een interessante factor kunnen zijn. Maar ook voor een grote ontwikkelaar, de grote logistieke spelers, zou de betrokkenheid bij het klimaatdak een positief signaal kunnen zijn naar hun cliënteel en financiers toe. Als we het zover zouden kunnen brengen, dan hebben we goed gewerkt. De ambitie is hoog. We willen die bal aan het rolen krijgen, op alle mogelijke manieren.”

Dat het echt gaat leven. Dat is de bedoeling. Maar eens website klaar is en dat protocol is getekend, dan stopt het niet natuurlijk...

“Neenee, dat is het begin, de intentie. En dat moet dan beginnen leven. En daar gaan we de komende jaren onze kapstok rond maken en trachten daar een waardige invulling aan te geven.”

Gaat het voor sommigen ook niet voor problemen zorgen? Want we leven in een land waar heel veel gebrand wordt en zo. Als je dan naar de montage van daken gaat kijken, gaat er dan niet veel moeten veranderen?

Eddy Mahieu: “Er gaat heel veel moeten veranderen. Inderdaad. Dat is één van de punten die als prioriteit naar voren zijn gekomen en waar we oplossingen moeten voor vinden. Zo simpel is het. Het is niet omdat we het nu zo doen en dat het moeilijk kan zijn om het anders te doen, dat we het niet moeten doen. We moeten oplossingen zoeken om het zo te kunnen doen.”

“Op een ook even betrouwbare manier.”, vult Yves aan. “Zonder iemand te willen uitsluiten. Zoals u zegt, branden is een heel grote uitdaging. Het verminderen van het gebruik van gas is een heel grote uitdaging. Maar door er op tijd samen in de industrie breed over na te denken, geef je de fabrikanten ook de tijd om erover na te kunnen denken en mee in die richting te evolueren. Ik zeg niet dat onze actie de aanzet was tot de eerder aangehaalde investeringen in de sector, maar de bewustmaking speelt wel een belangrijke rol. Als de sector voelt dat de markt in een bepaalde richting evolueert, dan moeten ze wel mee.”

Edwige: “Dat is bijvoorbeeld ook iets dat erg leeft in de werkgroep Groendaken waar ik zelf zeer actief bij betrokken ben. En dan meer bepaald de waterdichting die onder een intensief groendak komt. Op dit moment staat er heel specifiek beschreven dat dat in het beste geval een tweelaagse en volledig verkleefde bitumineuze dakbedekking moet zijn. Dat zal herzien moeten worden.”

Prima, hartelijk dank voor dit gesprek en ik ben er zeker van dat we hier in de toekomst nog veel meer over gaan horen, lezen en publiceren.

Ing. Gunther Guinée